

Milé čtenářky, milí čtenáři e-Věstníku,

v letošním 17. čísle e-Věstníku se zaměříme na několik témat. Tím prvním je vyjednávání o textu vyhlášky o nemocech včel, jež probíhá toto léto a snad se završí během podzimu.

Chtěli jsme podat nějaké rámcové výsledky, avšak výstup z předchozí schůzky několika v oboru působících subjektů ani sám návrh textu vyhlášky oficiálně není k dispozici. Nabízíme tedy rámcový pohled očima PSNV-CZ, tedy tak, jak naše stanovisko projednala rada PSNV-CZ.

Protože se na jaře příštího roku uskuteční další sněm PSNV-CZ, pomalu se rozvíjí debata o dalším směřování naší komunity a k ní bez pochyby patří i to, co nazýváme skládáním účtů. Proto se v e-Věstníku od nyní pravidelně budou objevovat materiály s těmito tématy souvisící, diskuse, polemiky. Jednu výzvu našeho člena přinášíme již v tomto čísle.

Pozveme Vás také na nadcházející akce a přinášíme i zprávu o tom, jak jsme představovali aktivity PSNV-CZ na známém Medovém odpoledni v Zadní Třebani.

O víkendu 4. – 5. října se koná na Borových Ladách na Šumavě workshop lektorů a organizátorů škol a kursů PSNV-CZ. Jednat a diskutovat se bude o systému vzdělávání včelařů, tedy o jedné z našich priorit. Pozvaní lektoři, organizátoři, rada a další spolupracovníci budou hodnotit letošní rok, jenž přinesl řadu novinek a změn konkrétních i systémových.

V debatě se pokusíme celý projekt posunout dále tak, aby účastníci škol či kursů měli lepší informace, či bohatší servis, lektoři méně práce s administrativou a více času na odbornou část své práce, na provázání spolupráce kanceláře s organizátory etc. A také na práci s lektory, na zvyšování jejich kvalifikace a lektorských dovedností. Značka PSNV-CZ si to zaslouží. Věstník samozřejmě o výsledcích těchto debat přinese informace.

Redakce

Z oboru

Vyhláška o nemocech včel ...

Když včely onemocní...

V létě, přesněji 30. 6., se konala z podnětu SVS ČR schůzka některých pozvaných subjektů, jejímž tématem byla diskuse k návrhu nové vyhlášky, jež by měla nově definovat podmínky péče o zdravotní stav včelstev a nastavit pravidla pro evidenci a zdolávání či tlumení včelích nemocí. Úředně jde o **Vyhlášku o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nákaz včel.**

Základní návrh připravila SVS ČR a zejména některé jeho pasáže byly podrobeny už na prvním informativním setkání obsáhlé diskusi, do níž zasáhli i zástupci PSNV-CZ, tedy předseda MVDr Z. Klíma a ředitel Ing. P. Texl, které na jednání vyslala rada PSNV-CZ.

Kdo byl na jednání 30. 6. pozván? Vezměme to podle rozdělovníku z průvodního dopisu:

MZe ČR, odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství, odbor živočišných komodit

Český svaz včelařů, o. s.

PSNV-CZ, o. s.

Výzkumný ústav včelařský, s. r. o.

Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně

Mendelova společnost pro včelařský výzkum, o. s.

hnutí Šance pro včely

Asociace profesionálních včelařů

Svaz chovatelů včely tmavé, o. s.

nejprve vynechán, ale po vlastní urgenci přizván i Dadantklub

O co šlo?

Bylo to vlastně jakési průzkumné jednání nad hrubým návrhem textu, jenž vyšel z pera pracovníků SVS ČR s tím, že zadáním bylo, aby k návrhu včelaři řekli své.

Především jde o dvě zásadní témata, která vzbuzují největší „vášně“. Jsou jimi varroóza a mor včelího plodu. Pokud jde o MVP, nedávná aktualizace pravidel, jež byla výsledkem složitějšího nalézání kompromisu, i po čase budí emoce a debaty.

Nové pojetí tématu varroózy je nasnadě, toto téma potřebuje zcela zjevně gruntovně přepracovat, lépe řečeno napsat zcela jinak. Moderněji, jednodušeji a v souladu se současnými poznatky. S varroózou tu žijeme již 30 let a postupy či metody, jak s ní žít či jak ji tlumit, se stále vyvíjejí.

Zveřejnění pracovního (tedy zatím neoficiálního) návrhu textu na [Včelařském fóru](#) vyvolalo mezi tvůrci návrhu i některými dalšími přizvanými dosti bouřlivou diskusi až nevoli. Ponechme ji i debatu o samotném aktu stranou, uveďme jen, že se tak k návrhu dostali i obyčejní včelaři. Tedy ti, jichž se to vše nakonec bude týkat.

Je otázka, zda to bylo v pravou chvíli a další otázka, totiž jak s touto informací včelaři tamtéž diskutující naložili, už opět není tématem tohoto textu. Ale obsáhlá debata na Včelařském fóru stále pokračuje a vůbec není nezajímavá...

Na onom červnovém vstupním jednání jednotliví účastníci představili svá pojetí a výsledkem byla domluva na další schůzce, jež bude mít již konkrétnější obsah stran jednotlivých návrhů. Má k ní dojít v říjnu.

Státní správa chce od včelařů jasné návrhy a slibuje, že k nim bude v textu vyhlášky přihlížet. Problémem je však, že, jak se zdá, očekává jednotná stanoviska za obor. Jsou však témata, u nichž je pravděpodobně iluzí shodu názorů všech zúčastněných subjektů očekávat. Není to nic mimořádného, názorové rozdíly na řadu klíčových témat jsou zjevné již řadu let a tak to v demokratické společnosti přece běžně chodí. Nakonec to budou stejně úředníci státní správy, kteří budou muset rozhodnout. Je to jejich hříšně, jejich pravomoc, za toto jsou placeni.

Mohou ale také za nynějšího stavu věci počítat se zájmem veřejnosti a s otázkami, proč to či ono dopadlo tak či tak. Je to přece věc veřejná.

Samostatní včelaři vědí, že je jejich povinností nejen respektovat dohodnutá pravidla, ale také se ptát po důvodech a souvislostech. Za této situace jest třeba si přát, aby finální text byl formulován tak, aby byl přijatelný pro významnou většinu těch, jichž se bude týkat. Protože jinak se mine účinkem a výsledkem budou nám všem již tak dobře známé hry a úhybné manévry...

Ačkoli z úvodního jednání nebyl pořízen žádný oficiální zápis a nikde vlastně není dokumentováno, na čem se účastníci tohoto jednání konkrétně dohodli, rada PSNV-CZ rozhodla, že se PSNV-CZ jednání a další debaty oficiálně zúčastní a předloží ostatním subjektům působícím v oboru i samotným reprezentantům státní správy své vidění problematiky.

Za této situace je zároveň logické i vhodné předložit alespoň nástin klíčových témat i Vám, členům PSNV-CZ. A to nejen kvůli informaci, s čím tam naši zástupci půjdou, ale také s prosbou o oponenturu či další návrhy.

Času není mnoho, leč vše se dá zvládnout tak, abychom do nadcházejícího jednání stihli své návrhy předložit a seznámit s nimi také ostatní partnery v debatě.

V této chvíli si tedy dovoluujeme Vám, vážené členky a vážení členové PSNV-CZ, předložit základní přehled jednotlivých témat, k nimž se chtějí zástupci PSNV-CZ vyjádřit, a úhel pohledu, který chtějí představit, včetně důvodů, proč tak chtějí činit.

Protože za dané situace zde na stránkách Věstníku těžko můžeme komentovat jednotlivé body původního a zatím oficiálně nezveřejněného pracovního návrhu vyhlášky, předkládáme jen základní principy. A byli bychom rádi, kdyby se nějak promítly do finálního znění. Věříme, že se o všech návrzích povede otevřená a férová odborná debata.

Aktuálně je situace taková, že ČSV poslal některým z účastníků jednání z 30. 6. vlastní návrh úprav textu vyhlášky z poloviny září a pozval je na jednání do sídla ČSV v Praze snad na 29. 9.

PSNV-CZ mezi oslovenými a pozvanými nebyla, takže tento text těžko může komentovat. Naše stanovisko tedy vychází z původního návrhu textu z konce června. Přesto se ale budeme snažit komunikovat s dalšími subjekty jednání a především s předkladatelem návrhu, tedy se státní správou reprezentovanou v tomto případě SVS ČR.

Základní principy:

- stávající návrh je problematický z hlediska přesné definice jednotlivých pojmů (včelstvo, včelí dílo a pod.), přesná a právně fixovaná terminologie je klíčový faktor, na úvodním jednání se ukázalo, že u řady termínů není jasná jejich přesná definice
- zvažujeme, zda znovu otevřít téma, které stávající návrh moc neřeší, totiž téma přesné a funkční evidence stanovišť (včetně kočovných) i zpřesnění pravidel pro kočování či přemísťování včelstev a pod.; je třeba vše nastavit tak, aby evidence odrážela skutečně aktuální stav podle dané situace a měli k ní přístup ti úředníci, kteří ji právě a aktuálně pro svoji praxi potřebují, třeba tak, že rozhodují v konkrétních případech a vydávají náležitá povolení
(Proti tomuto návrhu však trochu hovoří současná praxe, kdy státní správa v některých případech svěruje výkon svých povinností jednomu občanskému sdružení. V tomto kontextu je tedy logický i relevantní požadavek, aby toto vše bylo pouze v garanci státu.)
Z druhé strany mohou být takové informace důležité i pro pěstitele a farmáře, aby věděli, kde jsou včelstva v okolí – kvůli postřikům a pod. ...
- v té souvislosti hodláme rovněž navrhnout viditelné označení stanovišť mimo intravilán obce
- rovněž by bylo účelné navrhnout, aby celý systém byl koncipován uživatelsky „přítulně“ z hlediska praxe běžných veterinářů pracujících v terénu a zároveň byl přijatelný i pro většinu tzv. „obyčejných včelařů“, aby však také ponechal možnost volby i těm, kteří chtějí jít složitější a odborně obhajitelnou cestou.
- současná metodika stran varroózy je nefunkční a rozporuplná, je tedy nutná zásadní, nikoli jen kosmetická změna:

- naše návrhy se týkají především definice varroózy či systému sledování zdravotního stavu včelstev chovatelem
- hodláme vést debatu o praxi úředně stanovených limitů zvýšených úhynů na stanovišti stejně jako o frekvenci pravidelných kontrol zdravotního stavu včelstev (původní návrh vyhlášky stanoví pouze min. dvakrát ročně), PSNV-CZ akcentuje pravidelné sledování zdravotního stavu s reakcí tam, kde je to nejvíce třeba; toto ostatně již ukládá svým způsobem stávající legislativa, není to však součástí každodenní včelařské praxe;
oproti původnímu návrhu podporujeme jiné postupy na stanovištích, kde byla potvrzena nákaza varroózy i metody, jak v tom případě provádět následnou kontrolu
- akcentujeme zdravá a vitální včelstva a kvalitu včelích produktů, tedy rovněž a logicky včelí produkty bez residuí, z čehož vyplývá řada konsekvencí pro pasáže týkající se možností ošetřování včelstev
- důraz klademe rovněž na individuální odpovědnost chovatelů za své včely a na prevenci
- a také na fungující a na výsledcích současného výzkumu založených pojetí tlumení varroózy, jež je m. j. součástí běžné praxe v řadě okolních zemí
- preferujeme důraz na zachování větší možnosti volby chovatelů, tedy tak, aby vyhláška i nadále a ještě více poskytla chovatelům možnost volit různé funkční strategie ošetřování i tlumení nemocí (Doplňkovou strategií je, aby se chovatelům dostalo relevantních informací o jednotlivých variantách tak, jako to dělají kolegové v některých okolních zemích, např. v SRN, v Rakousku či Švýcarsku, ale to není úkol pro SVS ČR.)
- zvažujeme navrhnout vyškrtnutí varroózy z nebezpečných nákaz, s tím souvisí i nové pojetí toho, co je v současné době nazýváno MVO. To by umožnilo do textu zakomponovat větší variabilitu jednotlivých postupů a možnosti volby pro chovatele
- při stanovení strategie během sezony není účelné vycházet z výsledků vyšetření směsného vzorku zimní měli, jež je stran interpretace – zejména u nastavkových úlů – nanejvýš problematické, nýbrž z aktuální situace a z aktuální úrovně napadení včelstev
- z toho vyplývá požadavek na zrušení povinného testování zimní měli (ušetřené prostředky se dají využít efektivněji)

Rada PSNV-CZ rozhodla, že jakmile budou naše návrhy dopracovány, bude je konsultovat s dalšími subjekty působícími v oboru.

J. Matl

Ze společnosti

Výzva členům rady PSNV-CZ

Zdravím touto cestou zejména radu PSNV-CZ.

S podzimem jsem našel trochu času a přečetl všechny letošní zápisy z Vašich jednání. A s ohledem na nadcházející sněm mě zaujal hned ten první, kde jste si rozdělili oblasti, kterým se budete věnovat:

Cituji ze zápisu z jednání ze 4. 1. 2014:

„interní komunikace: J. Matl (e-Věstník, Moderní včelař, aktivizace nových členů, etc.)

vzdělávání: R. Hykl

zdravotní problematika, VMS: J. Teplý

vědeckovýzkumná činnost, granty etc.: Z. Klíma

externí komunikace + legislativa: L. Matela, B. Gruna

Moderní včelař: J. Němec (estetická stránka)

hospodaření PSNV-CZ: L. Matela, Lukáš Matela

projekty, zejména Včelař – Farmář: Z. Klíma

služby členské základně, med ze dvora, včelí produkty: M. Bednář“

Myslím, že nadešel ten správný čas, abyste nám – řadovým členům – ukázali výsledky Vaší práce. Sněm se bude konat co nevidět a moc času na „dotažení“ rozpracovaných projektů už tak nezůstává. Budete-li znovu kandidovat, bylo by dobré vědět, jak svoji práci v uplynulém období hodnotíte. Pokud kandidovat nebudete, bude Vaše zhodnocení dobrým odrazovým můstkem pro jiné členy, kteří o tom uvažují.

Možná Vám moje výzva přijde drzá. Ale věřím, že tomu tak nebude. Chce-li náš spolek otevřenost od státních úředníků a efektivitu jejich jednání s respektem k aktivním občanům, měl by mít stejnou i svoji interní kulturu.

Za měsíc – 24. října – se koná otevřené jednání rady PSNV-CZ ve Zbýšově. Jistě tam bude prostor i pro diskusi a k té by bylo příjemné vědět, co se vám podařilo a co naopak (ještě) ne. Zkuste tedy prosím v posledním „předzbýšovském“ e-Věstníku prezentovat výsledky Vaší práce.

V Liberci 24. 9. 2014

s díky Jakub Dolínek

Jihočeští politici v SOU Blatná

9. 9. 2014 se uskutečnilo v SOU Blatná výjezdní jednání Výboru pro venkov, zemědělství a životní prostředí Zastupitelstva Jihočeského kraje. Jednání probíhalo v odborné učebně oboru Včelař. Nebylo to náhodou. Toto jednání s předstihem připravoval člen výboru Bc. František Sklář s vedením PSNV-CZ. Po hodinové prezentaci aktivit tohoto oboru, včetně projektu Včelař – Farmář, kterou provedl ředitel PSNV-CZ Ing. Petr Texl, projednal výbor svoji pravidelnou agendu. Poté si členové výboru prohlédli školní včelnicu a učebny odborného výcviku. Následná diskuse byla celkem odborná – mezi 15 členy výboru se objevili 3 včelaři. Došlo i na příslib nastavení rovných podmínek v krajských dotacích pro začínající včelaře, včetně podmínky základního včelařského kurzu pro žadatele o dotaci.

P. Texl a redakce

Vzdělávání včelařů

Olomoucká včelařská setkávání (OVS)

Již 4. října začínají Olomoucká včelařská setkávání. Veškeré informace o programu, registraci a placení lze najít na [webu PSNV-CZ](#).

Podzimní seminář nástavkového včelaření

Tradiční podzimní seminář v penzionu Pamir ve Zbýšově už má termín i obsah, takže PSNV-CZ si dovoluje na něj své členy pozvat. Podrobnosti o programu či registraci najdete na [webu PSNV-CZ](#).

Pozor:

Večer před seminářem, tedy 24. 10. od cca 20 hodin se ve Zbýšově bude konat také otevřené jednání rady PSNV-CZ, kde se budou moci členové PSNV-CZ vyjádřit k její činnosti. Rada tím hodlá zahájit sérii předsněmovních debat tak, abychom se aspoň občas někde fyzicky potkali. Všichni členové PSNV-CZ jsou srdečně zváni, ubytování tamtéž možné www.saloon.cz.

Pozvánky na kurzy o nemocech včel

Nemoci včel – intenzivní dvoudenní kurs v Brně 18. – 19. 10 v Blatné

Podrobnosti na [webu PSNV-CZ](#)

Nemoci včel – intenzivní dvoudenní kurs v Brně 15. – 16. 11. 2014

Podrobnosti na [webu PSNV-CZ](#)

Nemoci včel – intenzivní dvoudenní kurs v Blatné 6. – 7. 12. 2014

Podrobnosti na [webu PSNV-CZ](#)

Odborná konference na téma „Ekologie chovu včel“



Mendelova společnost pro včelařský výzkum
Sídlo: Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství
Agronomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně
Zemědělská 1, 613 00 Brno

pořádá odbornou konferenci na téma

„Ekologie chovu včel“

Termín konání: 22. listopad 2014

Místo: Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity, Mendlovo náměstí 907/1a, Brno

Prezence: od 8 hodin

Program konference:

9:00 Vstupní příspěvek:

Ing. Květoslav Čermák, CSc., „Mendelův příspěvek k ekologii včel“

9:15 I. blok:

MVDr. Zdeněk Klíma, „*Ekologický chov včel v České republice*“

Doc. Ing. Antonín Přidal, Ph.D., „*Bionomie samotářských včel*“

Doc. ThLic. Mgr. Karel Sládek, Th.D., „*Environmentální kontexty ekologického chovu včel*“

RNDr. František Kašpar, „*Účinnost dlouhodobého odpařovače kyseliny mravenčí v tříletém polním pokusu*“

Ing. Květoslav Čermák, CSc., „*Podmínky pro kulturní chov včel*“

11:15 Oběd, Prohlídka expozice o J.G. Mendelovi nebo Mendelova včelína

13:00 II. Blok

Doc. Ing. Antonín Přidal, Ph.D., „*Včely a pesticidy*“

RNDr. Tatiana Čermáková, „*Hodnotenie rizika prípravkov na ochranu rastlín pred zavedením do praxe*“

Ing. Juraj Majtán, Ph.D., „*Glukozo oxidáza a defenzín-1: klíčové faktory v ochrane včelstva*“

Mgr. Marian Solčanský, „*Volná stavba plástů a produkce vosku bez reziduí léčiv*“

14:35 Coffee break s diskusí u kávy

14:50 III. Blok

Ing. Klára Nepustilová, „*Možnosti uplatnění medonosných druhů v krajině*“

Doc. RNDr. Vladimír Ptáček, CSc., „*Zdroje snůšky na Mendelově včelíně*“

Mgr. Bronislav Gruna, „*Fakta a mýty o trnovníku akátu*“

Ing. Jan Jindra, „*Kočování se včelstvy za snůškou v současných podmínkách*“

16:30 Diskuse

Účastnický poplatek je 300 Kč. Organizátor na přání zajistí oběd v restauraci, jeho cena není zahrnuta v účastnickém poplatku. Objednání obědu probíhá při přihlášení.

Přihlášky na konferenci jsou přijímány výhradně elektronicky přes webový formulář na www.msvv.cz

E-mail: kancelar@msvv.cz

www.msvv.cz

Setkávání včelařů

11 kontrafagotů, dechový oktet, jazz, včely, včelaři a esence občanství za účasti PSNV-CZ aneb 11. Medové odpoledne v Zadní Třebani

V sobotu 13.9. se konal již [11. ročník Medového odpoledne v Zadní Třebani](#). Tenhle už tradiční svátek spolubytí včel, včelařů či produktů včelí píle, musiky a tažných koní občanských aktivit pořádalo (jako i v minulých letech), komorní sdružení Harmonia Mozartiana Pragensis formálně jištěno ZO ČSV Liteň. V praktické rovině ale je to práce včelaře a musikanta Luboše Fajta, to je ten pravý spiritus agens, jenž to vše před jedenácti lety vymyslel a od té doby s vydatnou pomocí rodiny drží. Vytvořil tehdy věru jen zdánlivě bizarní kombinaci všeho výše uvedeného – a ono to ku podivu stále nějak drží pohromadě a nabízí nečekané konsekvence... Těžko by se v Evropě hledal podobný podnik. Některé věci nesouvisí jen zdánlivě. Když do toho kadlubu vstoupíte (ale ten iniciační krok je třeba přímo a fyzicky udělat – a to musí každý sám...), zjistíte dosud netušené. Souvislosti, konotace i propojení. Joj!

Není to bez řádu. V centru jsou vždy včely a včelařství včetně včelích produktů. Uprostřed programu je vždy přednáška významného odborníka z oboru, zaměřená spíše na nevčelařící veřejnost, k tomu pak ukázky včelařské praxe, ochutnávky toho, co včely nanosily a včelaři připravili, a to v pevném i tekutém skupenství. Významně k tomu letos přispělo pražské [Muzeum medoviny](#) s bohatým výběrem medoviny z rozličných zdrojů.

Za řadou stolků seděly osobnosti řady občanských sdružení z regionu. Tu bylo možno přijít k informacím o tom, co a jak dělají a proč, jak objevují a pěstují historickou paměť míst a jak se k ní prokousávají. Mohli jste také dostat zasvěcený výklad o podstatě Tarotu a jeho souvislostech.

Pro děti byla připravena soutěž o ceny (kvíz obsahuje odborné otázky, ale i pozorní nevčelaři odpovědi v sále najdou nebo se zeptají přítomných včelařů. Ty samozřejmě na první pohled poznají, protože včelaření je diagnóza a ta se na některých účastnících zcela evidentně projeví i navenek). No a pak následuje losovačka...

Venku se pro děti hraje divadlo, ti odvážnější mohou svět i ze hřbetu koníka shlédnout.

V hudební části se vždy začíná koncertem souboru kontrafagotů, počet rovná se počtu ročníků, takže letos už jich bylo 11. Neuvěřitelný zážitek, tohle nikde na světě neuslyšíte.

Letos se k nim přidal i soubor [Tango jazz Band](#) s dobře zahranými jazzovými standardy. A celé to uzavřel již tradiční koncert dechového oktetu Harmonia Mozartiana Pragensis s hudbou takových autorů, jakými jsou třeba Družecký, Kramář či Dvořák.

Dobře vymyšlená dramaturgie, spousta zajímavých setkání, veliké mňamky. Ing. Titěra se při poutavé přednášce či vyprávění o tom, co včely umí a co je trápí inspiroval magickou knihou J. Tautze *Phänomen Biene* (poněkud problematicky přeloženou jako *Fenomenální včely*). Tohle povídání bylo velmi případné a díky za ně.

Řeč se stočila i na T. Sealyho a jeho teorie o tom, jak se včelí superorganismus rozhoduje o svých strategiích. I s tím, že lepší než demokracie je prospěch celku vzhledem ku přežití, což včelky dobře vědí... (O souvislostech, jež mě napadly v praktickém a každodenním kontextu našeho oboru raději pomlčím...).

No a teď k jádru pudla: Už několik let má na Medovém odpoledni svůj koutek také PSNV-CZ. Snažíme se tam říkat, co a proč děláme a jak to děláme. Pokoušíme se informovat zejména o systému vzdělávání, který nabízíme jak začátečníkům, tak i pokročilejším včelařům. Zájem o tyto informace je značný.

I letos jsme na stánku shromáždili spousta zajímavostí a bylo zjevné, že návštěvníky to vše zaujalo. Byl u nás docela cvrkot a často jsme nevěděli, kam dřív. A to jsme tam byli tři. Totiž velice pomohli Petrové Kadlecové otec i syn, jimž patří veliké poděkování. Po čase přibyl i Miloš Vondruška a už nás bylo čtyři ☺.

Veliký zájem byl o mikroskopy a v nich umístěné včely, mouchy, vosy i roztoče, pouštěli jsme i film *Silence of the bees (Mlčení včel)* s českými titulky a mnozí se u něho zdrželi na dlouhou dobu. Snegli jsme do stánku skoro všechnu podstatnou a v posledních letech vyšlou literaturu týkající se oboru.

Přišla spousta lidí, kteří nevčelaří, ale vše okolo včel je zajímavá. Ti si zejména prohlíželi knížky jako *Žďárkovy Hmyzí rodiny a státy*, *Přidalovu Ekologii opylovatelů* či brožurku o čmelácích.

Další zase uvažují o tom, že začnou včelařit. Ti se hlavně zajímali o *Gustinovo Ilustrované včelařství*, *Tautzovy Fenomenální včely* či knížky o medu či o včelí pastvě. A už nás ani nepřekvapilo, že většina z nich byly ženy.... Snažili jsme se jim v kostce říci, jak na to a kam se obrátit. Možná se s nimi časem setkáme na kurzech či letních školách ...

K našemu velkému údivu se debaty nevedly o typech úlů, rámkových mirách či rotacích nástavků. To nás fakt dostalo...

Řada kolegů si koupila čísla *Moderního včelaře*, děti dostávaly od dospěláků *Omalovánky skřítky Medovnička* nebo *Včelařské pexeso*.

Všem díky za poetické odpoledne a za tuhle i v evropském kontextu naprosto unikátní akci (v dobách dávno minulých se tomu začalo říkat [Gesamtkunstwerk...](#)).

J. Matl



Na stánku byl stále docela cvrkot



Více obrázků najdete na [webu PSNV-CZ](#).

Varia – rozmanitosti

Přinášíme jeden inspirativní odkaz z webu PSNV-CZ pro ty, kteří se chtějí zabývat [rozmnožováním včelí pastvy](#) v naší krajině.

Více na [ARNIKA – Zachraňme stromy](#)